

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришнина "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.
 Непоміщений в газеті рукопис не звертається, хіба що дописувачем ви-
 різно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на случай її непоміщен-
 ня та зауважить поштовою марку на її переписку.

СЛАВА ВЕЛИКИМ БОРЦЯМ РЕВОЛЮЦІЇ!

В той час, як український трудовий народ Галичини стогнав в тяжкій панській неволі — пеначе зід землі вирости мстники, зміла дванадцятка червоних повстанців. На чолі молоді юнаки — Степан Мельничук, Петро Шеремета і Іван Цепко. Вихром понеслася вістка про їх поєву на Галицькому Поділлі і затрівилася катів бідного українського народу. Загоріли панські фільварки, завалалися в болотах трупи панських наймитів — жандармів. Залютувала негмамована пімета, пімета дрібної дванадцятки, що не могла стерити тяжких знущань нещасливих, пасивних господарів рідної землі. Статієні панські війська, в силі 12 тисяч людей — відмовлялися наступати на 12 погалецько одітних і голодних червоних повстанців. Але зловна доля судила инакше. В оден осінній день, хоробрі юнаки понали в сіти польських панів і за свою хоробрість наложили головами. Окупантський суд засудив двох головних ватажків дванадцятки на смерть. 11. листопада 1922 року їх розстріляли на тюремному подвір'ю в Чорткові.

Саме сьогодні рік. Рік смілої смерті тих Борців, що перед розстрілом сміялися з ворогів і бризнули в їх очі правдою та погордою до неправних судів та знущань.
 — Хай живе революція! — кричав т. Шеремета.
 — Повстаньте гнані і голодні! — зивав т. Мельничук.
 Яка велика сила в цих останніх, передсмертних словах! Яка тверда віра в майбутню перемогу, в здійснення тих ідей, за яку вмیرали надійні юнаки.

Оба покинули вигляд, спокійні посади на Радиській Україні і добровільно пішли помститися над панами-катами. Оба, а з ними й славний т. Цепко Іван та решта ватаги, були ті, що йшли до визволення поневоленого рідного народу не до Відня, Берліна чи Варшави, а в гущу тернів, в некло знущань, в пригноблену Галичину. Вірили в революцію, вірили в радиську робітничо-селянську Галичину. Чисті, ясні постаті смілих Борців кинули себе на жертвіник не для слави, а з обовязку, як сини поневоленої — трудової нації.

Іх не стало. Але пам'ять про Них жеврітиме так довго, доки жити буде український трудовий народ.

В часах рабського плазуства "народних провідників" перед панською агітацією, т.т. Мельничук, Шеремета і Цепко доказали ділом, що нація наша на визволення не в пахучих панських салюнах Парижа або Відня, а в революції, в смілому-нещирному бунті, в безпощадній боротьбі.

На смітті всі меморіали, яких ніколи ніхто не читав! Геть гідке плазуство перед нещирним панством! В горю червоний прапор революції, бо тільки боротьба зробить поневоленних — вільними.

З такою думкою кидалися в нерівний бій наші Дорогі Товариші. Але думку що зрозуміли аж по Іх Героїській смерті.

Ветяки Вони не нарікали, що гордий полет Іх не піддержали українські маси в час. Вони були свідомі того, що смерті треба, бо Вони — діти Смерти, а не життя. Вони — примір, школа і дороговказ для припанних, заглукоаних братів.

Сьогодні свідоме українське робітництво свиткує сумну річницю смерті обох Великих Борців. І тільки одно робітництво розуміє значіння та глибину ідейності обох Революціонерів. Бо т.т. Мельничук, Шеремета і Цепко, були робітничими Борцями.

Галичина все ще стоїте в тяжкому панському армі, але на смерті наших Товаришів вихочується нове революційне покоління, якого очі звернені на ту землю, що виховала бунтарський дух в т. Мельничука, Шеремети і Цепка — на Радиську Україну.

В сьогоднішній день і в поневоленій Галичині тихцем згадують Великих Революціонерів, що радо віддали своє молоде життя в обороні правди і волі.

І ми, українські свідомі робітники за далеким океаном, на широчезних просторах Канади, клонимо низько свої голови перед Великим Духом смілих Бунтарів. Бо ми віримо, твердо віримо в це, в що вірили наші Дорогі Товариші. Ми віримо, що недалекий той час, як трієте насильний кордон над Збручем і море червоних прапорів вкрис непомітну чортківську могилку т.т. Мельничука і Шеремети.

Не плачемо і не ридасмо, бо наші хоробрі Товариші залишили гордий і бадьорий заповіт перед обличчям смерті:

— Хай живе революція!
 — Хай живе робітничо-селянська Галичина!

І заповіт цей скоро вже сповнять молоді галицькі працюючі маси. Прольята кров т.т. Мельничука, Шеремети, Цепка і сотень тисяч українських робітників та селян буде віддана сторицею польським панам. Тільки з вогню і крові, тільки з дикої смерті вродиться дожджана ВОЛЯ і ПРАВДА.

Хай згине насильство зброї і суспільна несправедливість, а запанує правда, воля і рівність! Я вірю, що нас відають ще вільні — працюючі маси з морем червоних прапорів.

Повстаньте гнані і голодні Робітники усіх країн!...

Передсмертні слова т. С. Мельничука.

Пан серця немає! Пан живе коштом слабого. Згадайте нас у вільній робітничо-селянській Галичині! Хай живе Революція! Хай живе бідний народ! Хай живе Україна!
 Передсмертні слова т. Петра Шеремети.

СПОМИН ПРО СТЕПАНА МЕЛЬНИЧУКА.

Степан, мій найблизший сусід з рідного села, мій любий ученик, мій товариш, мій друг в бурливі часи війни і революції.

Пам'ятаю його ще маленьким хлопчиною. Вчився в школі дуже гарно, та вся програма шкільної науки була для нього дуже вузькою, нездоволяла його молодого запалу до знання. А виступати поза рамки тої програми не дозволяли йому ані його вчителі в школі, ані його домашній вчитель (тип галицького інтелігента).

Степан не видержував. Часто забігав до мене, надзвичайно цікавився всім новим, розвивав, брав у мене яку небудь книжку, читав її швидко і прибирав за новою. Один рік був і я його домашнім вчителем. За цей рік

ім полком виступав з села залишаючи місце для частини з котрою прибув мій друг Степан. Я вмисно остався ще одну ніч в Берліці, щоби з ним побалакати.
 Оце остання моя зустріч з ним.
 Велика Україна, великі події розгрілися в ній в ці роки. Погубилися товариші, друзі, приятелі, розбрилися по широкім полі революції. Ніде не зустрічався знакомих.
 В 1921 р. написав я листа на якусь фантастичну адресу. Привіт написав всім живим знайомим і прсьбу відзвати-ся. Через кілька місяців дстав листа від любимого друга Степана.
 Пішше, що йому передав мій лист Петро Шеремета. Описує мені свої переживання за весь

СТЕПАН МЕЛЬНИЧУК,
 Червоий Український Січовий Стрільць,
 закований в залізничній тюрмі в листопаді 1922 р.

Степан прочитав майже всі книжки з моєї домашньої бібліотеки. Від тоді став він моїм любимим не лише учеником а й товаришем. Я любив його, як рідного брата, а любив його рішучу владу, його непохитний характер, його цікавість — непосидючість.

А він все жалівся, що його вважають за дитину. І дійсно, родичі його все мали за дівчака помімо того, що він був дитиною тільки по своїх літах, а по своїйому знанню і характері він був дорослою людиною. Родичі не розуміли цього, а про його педагогію й говорити тут не місце.

Закіпала війна. Почалась мої скитання. Минув рік, чи півтора і мій любий Степан прийшов до У.С.С. Радий, веселий, що вже не дівчак а самостійна людина ще до того й український січовий стрілець, а стрілець з нього зарпечив.

Привітався зі мною як з братом. Кожду вільну годину проводив зі мною.
 Та не довго...
 Хто не знає війни з її правами?

Сьогодні друзі-приятелі в купі, а завтра один туди, другий сюди і не відшукаеш.

Цілими роками не бачився я з Степаном. Тільки привіт передавали принагідно один другому через товаришів, а далі й чути не стало. Революція австрійська, стрілецькі походи, переходи — згубилися.

Аж в серліці на Поділлі в 1920 році стрінувся я з ним. Та не на довго. Я зі сво-

чим полком виступав з села залишаючи місце для частини з котрою прибув мій друг Степан. Я вмисно остався ще одну ніч в Берліці, щоби з ним побалакати.
 Оце остання моя зустріч з ним.
 Велика Україна, великі події розгрілися в ній в ці роки. Погубилися товариші, друзі, приятелі, розбрилися по широкім полі революції. Ніде не зустрічався знакомих.
 В 1921 р. написав я листа на якусь фантастичну адресу. Привіт написав всім живим знайомим і прсьбу відзвати-ся. Через кілька місяців дстав листа від любимого друга Степана.
 Пішше, що йому передав мій лист Петро Шеремета. Описує мені свої переживання за весь

час від зустрічі нашої в Берліці.
 Почалася наша переліска. Пошта працювала ще не справно, адреси наші часто мінялися, та все таки час від часу попадали його листи до мене. При його допомозі я відшукав т. Ірчана і інших товаришів. (Від Степана одержав аського 7 листів). В вересні 1922 р. я одержав від него з Бердичева довгий лист, в котрому він прислав мені свою фотографію.

Відписуючи йому, я просив його дуже, щоби приїхав до мене в гості в Катеринослав. Вислав лист і нетерпеливо чекав. Чекав не так відповіди як його самого.

Чекав місяць, другий, третій... Якесь потайна думка мучила мене — мабуть чим разом не діждусь відповіди від Степана.
 Одного дня приходжу до дому, а моя дружина плачучи подала мені якусь дивне письмо з Праги. Відкрив, читаю: "Турток У.С.С. в Празі вшажне пам'ять розстріляних польськими окупантами 11. листопада 1922 р. в Чорткові своїх дорогих товаришів Степана Мельничука і Петра Шеремети і т. д."

Через кілька днів я прочитав в харківській газеті "Коміст" ще один лист Степанів — останній лист написаний в годину перед його славною героїською смертю.
 Спи любий, друже! Твоя кров вродить на рідній землі бажані бідним скривдженим народом овочі.
 Ів. Ткачук.
 Катеринослав, 10. II. 1923.

СПОМИН ПРО ПЕТРА ШЕРЕМЕТУ.

ПЕТРО ШЕРЕМЕТА,
 Червоий Український Січовий Стрільць.
 (Фотографія в односторонньому десятнику У.С.С.)

Була погана-безнадійна осінь 1919 року. Часи, яких забути не можна. Галицька Армія, відірвана від рідного ґрунту, десяткована безпощадним тифом, скиталася напів одіта по широчезних просторах Великої України і не знала, що станеться з нею за день, за тиждень. Люде, які не переживали війни, а головню громадянської війни на Україні, не можуть й сотої часті відчувати цієї страшної трагедії, яку переживали галицькі стрільці. Уявіть собі величезні простори України, холодну сілітну осінь — і тисячі безпритульних людей, які не тільки переживають тяжкі дні недоїдань і холоду, але й мусять боротися на фронтах, умирати, бути раненими без надії на вилічення.

Наш перший полк Українських Січових Стрільців стояв в той час над Бугом, близько містечка Ладичина, в Київській губернії. Полк по старій назві, в дійсности невеличка горстка людей. Інші, скошені тифом, дожидали свої дні по селянських хатах, по залізничних станціях, будках, на підводах. Нікого не було, хто б опікувався тими нещасними жертвами. Не було ніякого війська, яке могло би змістити вичинений полк на фронті. А ворог не спав. Війська царського генерала Денкіна вперто судили чорними лавами, займаючи все більш і більш простори України. Напів-роздіте, хоре стрілецько останними силами відбивало всі атаки царського наймита і доказувало чуда героїства. І саме в цей час, я вперше побачив т. Шеремету. Петра. Ні, я й давнійське знав його дуже близько. Довголітня війна, тяжкі воєнні злидні збратали нас, але якось непомітно просувалася його постать. Ми зивкали до буденщини і треба було чогось надзвичайного, щоби один на одного звернув особливу увагу.

А було так: Денкінська кіннота, переважно з засліплених в паризм донських козаків, дуже вперто наступала на нашу слабі сили і за вську ціну старалася перейти ріку Буг, яку ми й боронили. Через кілька днів це не вдалося їй, але ми були певні, що довго вдержати заняті позиції ми не зможемо. Та треба було хоч трохи задержати ворога, щоби за той час в запілля повивозили ранених і хорих кудись подальше.

І справді. Одного світлого дня, денкінці підтягнули близькі сили, вдарили перш усього на міст. Загрукотили гармати, зататакали скоростріляні. Ми з одного боку моста, вороги з другого. А міст — надзвичайно важна точка. Переможе нас ворог, прожне, тоді — ми пропади. Перед ним відкрита дорога на Сяпярку, Жмеринку, Винницю. Наші маленькі сили вже певно не зможуть опертися чорній навалі царського генерала.

Впади перші жертви безіменних героїв. Поповзли перші ранені. Але горстка розлучливо боронить моста. А ворог добре знає, що він міцніший і нахабно підсувається. Осць-ось буде по середині моста. Ось-ось пожене нас на широ-

кий простір — нашу загибель. Останками сил борються стрільці. Вже ніхто не пам'ять про безпеку життя. В голові кожного шумить — бушує одностороннє слово:
 — Міст! Міст!
 Треба вдержати міст. Хоч кождий свідомий, що не довго вдержимо, але — треба! Треба якось вирватися живим з цього пекла, треба відступити, вратувати останки полку.
 А ворог, якби відгадував наші думки — вперто підсувається, вперто лізе.
 І в цій критичній хвилі видвигается ніжна, гарна постать командіра сотні першого курія смерті — тов. Петра Шеремети. Він жертвує собою для вратовання життя інших стрільців. Без довгої надуми відтягає свою малу сотню в бік від моста, б'ється без віддиху хильцем здовж берегів і — відбігли 2 верстви в ліс, миглом переправляється старим поромом на ворожий бік, другий беріг. Денкінці ніколи не надіялися на такий смілий напад з заду і навіть не обсадили в тому місці берега.
 Як дикий кіт кинувся Шеремета з горсткою смілячків на ворога. І сталася метушня. Денкінці, одержавши вогонь з заду, опинилися в двох вогнях і відступили з моста та кинулися до оборони. За той час полк вів забрати ранених і непомітно відступити в ліс.

Прийшли нові тяжкі дні. Знов бродили ми полями й лісами, а по пятах наступав осмілений ворог. Та славного Петра Шеремету ми не бачили. Пропав з своєю сотнею.
 Аж одного дня під вечер, як наш полк рбсташовувався вже в подільському селі, повивис між нами босий, обвранний хлопчесь. Ніхто спершу не звертав на нього уваги, але потім... потім всі пізнали в ньому — нашого дорогого товариша Петра Шеремету. Цілий дрозав з холоду, ледво говорив з голоду, але потім нагрівився в теплій селянській хаті розказав свою історію:

Денкінці звернули всі свої сили проти його сотні, а подк залишили в спокою. І за той час, доки полк відступав в ліс, сотня Шеремети, на дуже невідгидній позиції, боролася з переважною силою ворогів. Та ворогови не подобалася така вперта боротьба "галицьких халхлов" — і він почав окружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерли до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дждали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.

До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарнілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належало в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалю, але хіба не досить цього одного док-а, щоби гарну, ідейну постать

Арештовання в Перемишлі.
 Дня 15. жовтня. — Польська поліція арештувала в Перемишлі з невідомих причин проф. Андрия Сабата, Магуру і Понеля.

т. Шеремети належно оцінити? Хіба могла така чиста, чутлива людина спокійно жити без боротьби з катами міліціонів?
 Під Ладичном він приніс себе в жертву одному полкову, а в Галичині 1922 року цілому українському працюючому народові. І в цьому його велич та безсмертність.
 М. Ірчак.

УРІВКИ З ЛИСТІВ СТ. МЕЛЬНИЧУКА ДО І. ТКАЧУКА.

Умань 30. VI. 1921. ...Одна лише бід, що тужать наші Галичане за Галичиною. Але помимо того всего, дух у них є і як би прийшло їти на Галичину, то кождий рванси-б до бою зі шляхтою. Віра в нашу кінецьку побіду ані на хвильку не пригасла і ми певні, що червоні прапори скоро замаять на високім замку та на верхах Карпат.

Самгородок 13. X. 1921. ...Живем надією, на скору революцію на Заході і в Галичині, і та надія нас піддержує...

Бердичів 16. VI. 1922. ...Прощу тебе, пиши частіше. Кождо Твое слово додає мені більше сили і витрвалости в нашій великій боротьбі за комунізм...

Бердичів 3. IX. 1922. (останній лист) ...Шість літ тяжкої військової служби, серед неможливих до описання злиднів матеріальних і моральних оставили на мені своє п'ятно. Вийшовши з Армії я хоч побував трохи свободнішим, не міг з початку примінитися до нових обставин, до нових людей, до "чепи", та до зовсім нової невідомої мені ще досі праці. Але поволі я увійшов вже на свій шлях... Живу з матеріального боку в порівнянні до життя в Армії, досить добре. Розуміється, що для такого, кого не заціняла ані війна, ані революція, таке життя здається поганим, але для таких людей як ми, що прожили не один день на кусочку сухого хліба, воно вповні вистарчає до матеріального задоволення. Недавно одержав я листа з дому. Знову та сама історія, що й перший раз. Крім того, що я найдорожчий і наймилий синок і братчик, я нічого конкретного не довів... Приїжджати в Пидки не просять. Видно, що не дуже мудро їм там живеться...

На мій погляд нам всім Галичанам-комуністам давно вже треба було піти організовано в підпілля в Галичину. Сидячи тут, на Радиській Україні, ми ані трохи не зменшили страждання галицького робітництва та селянства. Хоч ми інтернаціоналісти і для нас все одно, де ми будемо працювати, однак рік ані, що для Революції ми можемо принести найбільше користі тільки в Галичині. І тому, коли ми стремімося до того, щоб дати як найбільше своїх зусиль Революції, то ми повинні піти на підпілля роботу в Галичину.

Вп. Товариші!
 ...Книжку "Дванадцять" одержали і сердечне Вам дякуємо. Сховаємо її, як дорогий документ і доказ, що є ще люди, котрі вміють оцінити покружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерли до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дждали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.
 До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарнілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належало в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалю, але хіба не досить цього одного док-а, щоби гарну, ідейну постать

УРІВКО З ЛИСТА ВІД РІДНИХ ШЕРЕМЕТИ З ГАЛИЧИНИ ДО "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

Вп. Товариші!
 ...Книжку "Дванадцять" одержали і сердечне Вам дякуємо. Сховаємо її, як дорогий документ і доказ, що є ще люди, котрі вміють оцінити покружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерли до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дждали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.
 До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарнілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належало в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалю, але хіба не досить цього одного док-а, щоби гарну, ідейну постать

Арештовання в Перемишлі.
 Дня 15. жовтня. — Польська поліція арештувала в Перемишлі з невідомих причин проф. Андрия Сабата, Магуру і Понеля.

СПОМИНИ ПРО ТОВА. ІВАНА ЦЕПКА.

На своїй річкової дорозі я зустрівся на короткий час з тов. Цепком. Це було на початку 1921-го року в м. Умані, на Радянській Україні. За цей короткий час (близько п'яти тижнів) він вів нестерпимі слідами записати в мій пам'яті. Сотні інших людей перейшли перед мої очі — і я не пам'ятаю їх. А тов. Цепко залишився в мій свідомості, як довго вона існуватиме.

Вперше я побачив його на передмісті Умані біля казарми, в канцелярії військового комісара (військова) червоного галицького полку. Канцелярія військова була місцем, де щодня сходилися всі політичні робітники нашого полку, щоб переглянути часописи, порозумітися про біжучі справи, намітити шлях найближчої роботи. Я теж був там правильно щодня і знав добре усіх, хто туди приходив.

Я вже сказав, що це було на початку 1921-го року. Одного дня я завважав сніжку людини. Це був молодий хлопець, низького росту, добре збудований, дуже блідий. Ми не знайомилися формально, а просто стали говорити — і були знайомі.

То був тов. Цепко Іван. Він тільки-но виїшов з лікарні після п'ятиного тифу. Дякого був такий блідий на обличчю.

Хлопець був дуже цікавий і симпатичний. Говорив радо, багато, безпечно, швидко, зав'язало — і цікаво та весело.

Скоро він увійшов в біжучу партійну роботу в полку. Головно працював в полковому бюро комуністичних гуртків. Тут виявилася ще одна черта його характеру: незвичайна роботящість, точність в роботі і совісність.

Крім того він невтомно працював в різних інших організаціях в полку, виступав як промовець, робив доклади в ком. гуртку штабу полку, і в інших гуртках, як лектор брав участь в нашому полковому "університеті", себ-то в полковій школі, котра мала дати своїм слухачам основи світогляду і глибоке арозуміння всього, що діялося довкола них.

Весь час, як довго ми були разом в полку, я бачив тов. Цепка в нирі роботи. В його ясних, синих очах на круглому, білому обличчі палав невгамований жар, вічний запал до праці.

Хоч тов. Цепкові було всего тоді 20 чи 21 літ життя, але-ж пережив він вже не мало. Часом впадало його намо-виги, і він розповідав свої "пригоди".

В 1920-ому році, після ар-дан одної галицької бригади під Винничею в квітні місяці, як зазначувало загальною недовіра до галицьких військово-чар-стии — тоді й він опинився разом з багатьма на лісових за-готовках — де в Саратовській губернії. Це для припадків вояки зі своєї стації в вагонах-порожнях і вантажних дре-ва. Для навантаження одного вагона було призначено три то-варшини. За 3—4 години "ар-тіль" виконувала свою роботу. Як премію за навантаження дров одержували мануфактуру.

Та "артіль", де був тов. Цепко, творила "комуна". Вона складала свою мануфактуру разом — і тов. Цепко на-правлявся до тамових Німців-ко-лоністів обмінювати її на про-дукти сільського господарства. Цим способом "комуна" до-повнювала своє скупське харчу-вання.

Тимчасом Червона Армія за-ступала в ворота Галичини. Всіх товаришів, як одного, по-тягнуло туди. Стали писати, добуватися, просити, телегра-фувати.

Накінеш Урйишла дожида-на телеграмка... І поїхали без-межними країнами — на захід.

Скоро вислали тов. Цепка з вагоном збіжжя для петроград-ських робітників, які в той час голодували. Галицькі селяне, на поклик Радянської Влади, добровільними жертвами збіра-ли вагон збіжжя і вислали т. Цепка з своїм скромним, хоч ширим подарунком на далеку — революційну бівиці.

Тоді він власними очима о-глядав те все, про що тут роз-повідали легенди. Подобався йому дуже вели-кий лад і порядок, наладже-ність громадського, публично-го життя в столиці, яку він вів-спів досить добре оглянути.

Як повернув з тої поїздки назад до полку, то мандрував разом з ним скрізь по Право-бережній Україні, аж доки не заведужав.

А потім, як поздоровів, зно-ву та-ж мандрівка...

На початку 1921-го року йшов в Комуністичній Партії великий спір про роль профе-сійних спілок в часі диктатури пролетаріату.

До нас, в глуху провінцію слабо долітали відомости цбо-го спору. Все-ж таки ми в своїм слухачам основи світо-гляду і глибоке арозуміння все-го, що діялося довкола них.

Весь час, як довго ми були разом в полку, я бачив тов. Цепка в нирі роботи. В його ясних, синих очах на кругло-му, білому обличчі палав не-вгамований жар, вічний запал до праці.

Хоч тов. Цепкові було всего тоді 20 чи 21 літ життя, але-ж пережив він вже не мало. Часом впадало його намо-виги, і він розповідав свої "пригоди".

В 1920-ому році, після ар-дан одної галицької бригади під Винничею в квітні місяці, як зазначувало загальною недовіра до галицьких військово-чар-стии — тоді й він опинився разом з багатьма на лісових за-готовках — де в Саратовській губернії. Це для припадків вояки зі своєї стації в вагонах-порожнях і вантажних дре-ва. Для навантаження одного вагона було призначено три то-варшини. За 3—4 години "ар-тіль" виконувала свою роботу. Як премію за навантаження дров одержували мануфактуру.

Та "артіль", де був тов. Цепко, творила "комуна". Вона складала свою мануфактуру разом — і тов. Цепко на-правлявся до тамових Німців-ко-лоністів обмінювати її на про-дукти сільського господарства. Цим способом "комуна" до-повнювала своє скупське харчу-вання.

Тимчасом Червона Армія за-ступала в ворота Галичини. Всіх товаришів, як одного, по-тягнуло туди. Стали писати, добуватися, просити, телегра-фувати.

Накінеш Урйишла дожида-на телеграмка... І поїхали без-межними країнами — на захід.

Скоро вислали тов. Цепка з вагоном збіжжя для петроград-ських робітників, які в той час голодували. Галицькі селяне, на поклик Радянської Влади, добровільними жертвами збіра-ли вагон збіжжя і вислали т. Цепка з своїм скромним, хоч ширим подарунком на далеку — революційну бівиці.

На якомусь збіранні ми з тов. Цепком спорили з приво-ду цього питання, — і, на скільки собі пригадую, я пере-міг в спорі, але не переконав тов. Цепка. Він і дальше о-став на своїй позиції.

Скоро наші життєві дороги розійшлися — я виїхав з пол-ку, а тов. Цепко остав там. І я більше його не бачив.

Пам'ять про нього остала в мені як про товариського хло-пця з ясным розумом і твердим характером.

Др. Ростислав Заклинський. Камінь на Поділля, 27. II. 1923.

В нас жертв багато, та ми ростемо, Хоч сила наша — ми самі. В нас тверда віра у Майбутнє. У ясні — вільні дні.

Ми не ридасмо над братом. Як його гурдо прошили кулі. Ми горді тим, що нас багато Може таи вмерти підчас бурі.

Сьогодні рік, як друзі наші Ввали безстрашно на полі бою, І рідну землю у найдах Тихо зросили кровю.

Ми гордо голови тримасм, Бо нам не вмерти, нам тільки жити, І клятий ворог може знуцатись, Та пращи і бунту йому не воіти.

Тому спить Друзі в ріднім краю — Ви не самі — ми духом з Вами! І нові лави мільонів Ідуть сміло Вашими стежками.

НАРОДНА ПІСНЯ ПРО Т.Т. МЕЛЬНИЧУКА, ШЕРЕМЕТУ І ЦЕПКА.

(Записана на галицькому Покутті.)

Ой летіла зазуленька, тай сіла, Ой з Чорткова сумна вістка злетіла. Ой було їх всіх дванадцять, як орлів, Шо стріляли і бивали всіх панів. Ой за Збручем Україна — Радянська, Прийшла вісти ой ватага — повстанська. Ой ватага, ватаженка — червона, Ой відважна, відваженка — гонорна. Напереді Степан — сокія ступає, Тай червоним, геї праїором, махає. За ним Петро — орел бистрий в сїд, ой в сїд, "Згинем брата або волю дамо всім!" А позаду Іван Цепко — лісами, "Гей товариші селяне, враз з нами!" Закурілась доріженка, тай дворі Ой у крові подушійсі панів. Се вам панки тай підпанки за народ, Тай за то, шо не давали нам свобод. Се вам панки тай підпанки за наш край, За табори, за всі збитки, кримінал. Суне — суне чорна хмара, дощ мете, Пантуйтисі орли сизі, буде але. Обступило лівьке військо з всіх боків, Поділає сяжка кровця з сиз орлів. Ой вил перший Іван Цепко, вил мертвий, За ним орел Петро бистрий — ранений. А Мельничук бесі, бесі, цілий день, Тай рубав вороженьків всіх у пень. Ой летіла зазуленька тай сіла, Ой на край наш сумна вістка злетіла. Ой злетіла, тай злетіла, ой стала, Бо не стало більше сил в Степана. Ой привели обох орлів у Чортків, Тай казали постріляти, ой звірні. Гордо, сміло перед люфова стояли, Ой гонору пісню свою співали. Тай казали: "Мож стріляти просто в груди, Бо за нами скрізь у світі блідий люд!" Ой нестало борців наших між нами, Плаче мама за орлами — синами. Ой люте польська шяхта ще гірше, Але в нас росте повстаншчє ще більше. Згинуть, згинуть лани-ляшки, як роса, Шо червоне сонце, сходить зза Збруча:

ГІЛЬФЕРДІНГ І ТРОЦЬКИЙ ПРО СУЧАСНУ СИТУАЦІЮ.

Недавно мали місце виступи Гільфердінга і Троцького, в яких лідер німецької — соціял-демократії і провідник росій-ських комуністів змалювали свій погляд на сучасну евро-пейську ситуацію. Погляди цих людей, шо знаходяться в цілком протилежних таборах, в багатьох точках зійшлися. Гільфердінг виступав в Бер-ліні на окружному зїзді с.д. Він сказав: "Соціял-демократія не знає, шо їй далі робити. Наша пре-са нікчемне навіть там, де не-ю керують країни. Рядовим членам партії цілий час твер-дять, шо їхні провідники не до чо-го не здібні. Звідки-ж їм взяти довіра до провідників? Скрізь ми бачимо в с.д. роз-пад і розєднання. Нема зараз ні одного більшого краю, де-б існувала міцна с.д. партія. Контрреволюція робить на-ступ і я не знаю, чи властєя їй задержати. Я навіть не знаю, чи зможемо ми через один два місяці улаштувати збірання і чи зможемо ми мати власну пресу. Коли робітнича класа буде й надалі так мало вірити нам, тоді для нас загалом не-ма порятунку". Троцький виступав на кому-ністичному збіранні в Москві і сказав: "За останні два роки проми-словість Європи посуналась на-зад в порівнянні з рівнем до-вальної продукції. Прибуткова частина європейських будже-тів зменшилась майже у два рази і європейська промисло-вість вже існує коштом сво-

ього основного капіталу, пере-буваючи в економічній залеж-ности від американського ка-піталу, який позбавив Європу багатьох ринків і жерел сиро-вини. Цілком зрозуміло, шо при цих умовах буржуазія Європи може приступити до відновлення своєю поперед-нього становища лише шля-хом збільшеного визиску ро-бітничої класи і позбавлення його від всіх тих здобутків, як-і він одержав за часів мирно-го існування капіталізму до війни. Як це не дивно, євро-пейська буржуазія знаходить собі піддержку в цьому насту-пові на робітничу класу між-селянськими елементами Ев-

НАРИС РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗА ЧАС РЕВОЛЮЦІЇ.

1917 рік — рік Революції — українська література зу-стрілася радянськими співами національного визволення. Досі були похмурі тіні хреств і мерців і навіть промінь, коли з'явився, то поет зашугував: "Що це, — ранок, вечір, ніч? Чом так тихо скрізь навколо? Нащо промінь? З ним страши-ти: Він упав на мертве чоло". Зіперіра багатьох опанувало час придушення, яке проводив царям під чорними крилами війни. І не один міг, побачивши якийсь відвіст у цій тьмі, разом з поетом сказати: "Я не знаю — перший він, чи остан-ній" цей промінь, (див. поезію Олеса "Промінь"). Тим біль-ша радість повинна була охо-пити людець України в гоми-ні визвольного руху.

Період першої радянської влади на Україні теж не викла-дав дулької темі соціяльних мо-тивів в українській літературі, зате з'явилися цілі угрупован-ня так би мовити нейтральних письменників, які писали про красу, про вишукані твори мистецтва скульптури, танку й ін., писали про найтонші пе-реживання окремої людини му-зичним і вишуканим стилем, але зовсім не торкались суча-сного життя, його деталей та ідей. Замкаючись у своїй творчості, вони відповідали на революцію, шо шуміла довкола них в житті — творенням ре-волюції в мистецтві. З усією силою почали лобовувати старі мистецькі форми.

Я маю на увазі тут неосми-слених, куди приліплює і не-числений футуризм в обличчє М. Семенка. Ця група випустила спочатку "Літературно-критич-ний альманах", де друкували свої твори Я. Савченко, П. Ти-чина, Д. Загула й ін. Більш широко виявила ця темі себе в ширшому збірнику кількості й учасників і літературного ма-теріялу; — це група "Музагет", де були вже й Михайли-ченко, Меженко, Филипович, Кобиланський, Терещенко, Сісаренко, Індіко і багато інших. Я називаю їх неосми-сленими тому, шо символізм, одночасно з європейським, ви-явився у нас у творчості Коби-ланського, до певної міри сим-волістами були: Вороний і О-лесь, — останній з характерни-ми для творчості символістів творами, як: "По дорозі в ка-ву", драматичні етюди й ін.

Група "Музагет" підкреслю-вала наче-то аполітичне гасло мистецтва для мистецтва і аразковою книжкою для них можна було назвати "Соціяні-Кіприти" Тичини, "На грані" Загула та прозові речі Івченка. Група "Музагет" випустила збірник тієїж назви. Всі вони здебільша заглиблювались у проблеми світового існування, як напр. Загула, пишучи:

Наші елеми Тільки фантоми, Що скаже до ми? Хто скаже хто ми?

А вони були у Києві, де рва-лася шпальнець, де робітники та селянство вирішували пи-тання кровю й залізом, хто бу-де господарем визволеної зем-лі, чи купка панів та ще й чу-жизнів, як спробував зробити гетьман, чи робітничий клас.

Поруч із цією нейтральною групою (це при другій радян-ській владі) вже накреслювало стежки й шляхи угруповання "Боротьба", куди входили з

ропи, в тому дрібно-буржуаз-ному селі, питома вага якого в економіці європейських дер-жав дуже зросла за часів вій-ни і в період розпаду проми-словости. Європейська буржу-азія тепер провадить газардо-ву гру: або її властєя насиль-ком розгрому пролетаріату розпочати відновлення проми-словости і тоді вона затрима-ється при владі на певний істо-ричний період, або її спроба скінчиться невдачою і тоді скінчиться її політичне паню-вання. Розв'язання тут в знач-ній степені буде залежати від сили опору робітничої класи і піддержки російського проле-таріату".

давніх Заливний, шо заги-нув у боротьбі проти гетьмана, талановитий В. Чумак, якого розстріляли денікінці, Еллан, — тудиж туглише уже й Ти-чина та Михайличенко (темами й формою, бо ідеологічно це був гартований революціонер, який і в символістичних тонах міг дати таку революційну річ, як "Блакитний Роман"). Ця гру-па бачила й змалювала ту революцію, шо йшла по селах та містах, але сил у цих письменників, ще не було охопити зявище революції в цілому, — вони давали тільки імпресивні мазки сучасности. І коли ви-ник у Києві журнал "Мистец-тво", заснований групою "Бо-ротьби", то ці сили, куди тяг-лись і інші, як футуристи та частина музагетовців, створили перший дійсно радянський ми-стецький журнал, з шуканням тієї "електрици" майбутнього, де матимуть місце Гриньки, Стецьки та Івани (В. Коряк).

Після денікінщини — це все було на деякий час розпо-рошене, розбите. І тільки в о-сені 1920 року в Києві засну-валось об'єднання з напрямком близьким до журналу "Ми-стество" під назвою "Гроно", де виявились ще молодші сили української літератури та ин-ших галузей мистецтва. Тут уперше на широкій світ виїли Косинка, Шкурупій, В. Поліщук, сюди-ж пристали За-гула, Терещенко й ін. Але "Гроно" в силу широти і че-рез те неясности своїх творчих проблем, а також із матеріаль-них причин швидко поколо-лось, більша частина його вїп-ла ще проголошені гасла дина-мізму і пролетарського синте-зу в українській літературі і випустила збірник "Вір Рево-люції" з технічних причин у Катеринославі.

Після того (в кінці 1921 р.) почало накреслюватись три о-сновних напрямки в украї-нській словесній творчості: 1. письменники Жовтневої Рево-люції, або революційно-проле-тарські письменники, шо мали своїми органами збірники "Жовтень", "Арену" та жур-нал "Шляхи Мистецтва"; 2. панфутуристи — збірники "Се-мафор у майбуттє", "Катафалк мистецтва" і прями в "Шля-хах Мистецтва" та 3. неолі-стичні без свого органу, почасти у приймах, а почасти в окре-мих видавчих уже в період но-вої економічної політики.

Революційно-пролетарська поезія поставила собі на прап-орі відбити те нове, шо принесла революція, використавши всі нові здобутки художньої техні-ки ритму, звуку і образів. Стремління знайти синтез між ідеєю, вкладеною у твір, образами, ритмами й іншим матеріалом — ось основне за-дання художників цього на-прямку. Вони хочуть бути через мистецтво організаторами сво-єї класи, тому їх творчість но-сить утилітарний характер. В останній час цей напрямок уваз собі дві галузі роботи. Одна частина має переважно ідеї й образність, з якими краще пійдіти до села, це "Плу-жане", куди входять Пави, Пидипенко, Сейченко, Шевче-нко, Ів. Криленко, Донченко, Муринець, Косинка, Осмачка та інші молоді люди, і друга частина, шо скеровує увагу свою на місто й міський проле-таріат. Мотивами їх творчости

є індустрія, машинізація, хоч вони, як ті, шо в близькості вїїшли до села, не відмовляю-ться навіть від чисто народних стилізацій. Ці письменники об'єднались у спілку "Гарт", де зібравсь найкращі сили су-часної української пролетар-ської літератури як Еллан, Хвилювій, Савченко, Соєю-ра, Поганєсє, Коліда, Кошлен-ко, Корз, Коряк, Досвітний, Кулик, Діпировський і інші.

Панфутуристи, шо раніш на-зивались футуристами, мають своїм гаслом деструкцію та ліквідацію мистецтва, бо на їх думку майбутнє суспільство мистецтва не буде мати, дові-рши та замінивши його на спорт. Але це не завжди їм, попри всі ці гасла, творити вноді гарні речі в цілком су-часних конструктивних фор-мах. У свій час вони були так близькі до революції, шо їх замішували навіть з пролетар-ськими письменниками, але після НЕП-у вони почали від-ходити в бік інтимних пережи-вань та розкладу сил на окре-мі звуки, шо в них уже було рівни.

Суди належать Шкурупій, Семенко, Сісаренко, Тереще-нко Микола, Шпол та ще де-хто. Врешті письменники третьо-го напрямку, шо їх прийнято називати неолістичними, мають завдання абереження старих традицій класичного вірша з образами й епітетами тільки вишуканими, без опрощених висловів сучасної мови мас, а гарними малюнками природи, ямбами, Елзядою у формі со-летів, триолетів і ін. У кри-тиці — формальний метод. Країні з них Рильський, Филі-пович, Капка, Зеров. Близь-кий до них єдино своїм кри-тично-формальним методом критик Якубевский. Поет До-ленго тримається форм класич-них, але в своїй поезії вкладає сучасні ідеї.

Це молодий український Нарис — піднятий Революці-єю. Працюють і наближають-ся до того, то до іншого на-прямку письменники старші. До революційно-пролетарських можна зачислити Гн. Хоткеви-ча, Н. Романович-Ткаченко, Ва-сильченка й ін.

Агатангел Кримський пра-цює голошним чином над пере-кладами єхидних давніх поетів Персії, Арабії й ін.

Буйне життя літературне все глибше й глибше. З ма-си обивленої країни виходять нові сили, які вступають мі-сце тих, шо відійшли чи з вла-стного бажання, чи за старістю літ — з творчого грунту свого народу. Нові часи й події ре-волюційні внесли в українську літературу її оригіналь не запозичені мотиви, чим ми від-різняємо від цілого світу і шо ми вносимо у світову культу-ру скарбину.

Василь Социм.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

2. листопада 1917 р. Центральна Рада прийняла резолюцію про скликання Установчих зборів України.
2. листопада 1918 р. державний переворот в Австрії; на чолі революційного руху став визвольний народом з тюрми Фрідріх Адлер.
2. листопада 1920 р. протест Р.С.Ф.С.Р. та У.С.Р.Р. проти приєднання Бессарабії до Румунії.
3. листопада 1905 р. згідно наказу про часткову амністію визволені після 20-літнього замкнення у Шлісельбурській кріпости члени партії "Народна Воля" Фігер, Морозов, Ло-патін, Новоруский, Фроленко та інші. Залишено в кріпости члени бойової організації есе-рї Гершуні, Мельникова, Кар-повича, Сазонова й Сікор-ського.
3. листопада 1905 р. сто-тисна демонстрація в Петро-граді.
3. листопада 1918 р. у Відні zorganizувалася червона гвар-дія, а одночасно і біла з сту-дентів та старшин.
4. листопада 1917 р. утво-рення на Україні більшовиць-кого Військово-Революційного Комітету.

ХОЧЕТЕ ТОЧНО ЗНАТИ ІСТОРІЮ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ВАТАГИ Т.Т. МЕЛЬНИЧУКА, ШЕРЕМЕТИ І ЦЕПКА, КУПІТЬ СОБИ КНИЖКУ М. ІРЧАНА

ДВАНАЙЦЯТЬ.

В книжці, в драматичній формі, передана дуже вірно вся боротьба безсмертної ватаги з польськими панями в Східній Галичині 1922 року. В першій дії представлена сцена в лісі, де ватага ноцєю приго-товляється до нападу. В другій — напад на пан-ський двір в Заліщицькому повіті. В третій полові Т. Мельничука і тяжкі зручання польського офіце-ра. В четвертій — трагічна смерть Івана Цепка, а в п'ятій — нагадій суд в Чорткові.

"ДВАНАЙЦЯТЬ" можна не тільки виставляти на сцені, але й читати, як дуже цікаву історію. Ця книжка повинна бути в кожного українського ро-бітника, бо пам'ять про Великих робітничо-селян-ських Борців мусить переходити з покоління — в покоління. — Ціна 50 центів.

Замовлення слати на слідуючу адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard and McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.

ЛИСТ З МОСКВИ.

(Писаний до тов. І. Шевчука в Торонто.)

Москва, 24. вересня 1923. Дорогий Брате!

Лист від Тебе з 13. серпня ц. р. я отримав. Від 1920 року, як я ще перебував в Америці і як ми оба перешувалися, багато дечого змінилось. Я Тобі писав колись, що виїжджаю на Україну. Я так і зробив. 10. марта 1921 року виїхав, написавши Тобі про свій виїзд. І от з того то часу ми не знали нічого один про другого. Так само не маю листа і з найшої нещасної Галичини. Довгий час вже не був в ній. Все змінилось і даліше змінюється. Тай чого буде корити туди (до Галичини)? - Дивитись на ті руїни, на те горе і нужду, на ті скривчені польські шибениці? Не прийшов ще той час. Але він недалекий і галицький селянин з робітником віддалатись польським поміщикам. Я виїхавши з Америки зараз вступив на курси т. о. в школу в Харкові на 10 місяців: від 15 мая 1921 р. до місяця марта 1922 р. По укінченню цих курсів я обняв місце повітового партійного інструктора в місті Зіновцев, Київської губернії, а відтак в Малинському повіті і працював аж до місяця серпня 1923 р. А з початком весни я почав підготуватися до виїзду в Москву. Дня 10. вересня ц. р. я виїхав з Києва до Москви, приблизно на цілий рік, на курси "Окружних партійних секретарів" при ЦК. РКП. Для Тебе, Брате, може буде несподіванкою побути так довго. Дня 1. жовтня вже починаються курси. Будуть читати лекції тт. Троцький, Бухарін, Зінов'єв і інші. Дорогий Брате! Ти оставище в капіталістичній неволі. Там інші уловини життя, як у нас, в Радянських Республіках. Много часу ушло на все як Ти скитався по світі. Читати і писати Ти вмівши. Ти за той час вже много дечого бачив і много дечого міг навчитись. Осталим маленьке сімейство, котре можливо аруннувало війна і теперішні положення. Можливо, що і дучі не остало в живих, що не маєш про кого й думати. Знай, що було около 10 років такої рутині і лядей тих нема, що Ти оставив. Ми остали еще при життю, можливо одинокі. Не відомо, як зложатся обставини на будуче, можливо, що повернеш ще часом в Галичину. Можливо, що і я поверну. Але май на увазі все те, що може статись. Тепер ти не хочеш Т. хати, Ти знаєш, які тепер гаради в Галичині. А спитай себе, чи Ти працюєш сам над собою, щоби, коли повернеш, Ти міг помочи в устроєнні нового життя підчас революції? Чи не може так статися (я не хочу пророком бути), що Ти у своїй відсталості можеш оказатись байдуужим до всякої по-

мочі. Ти бачиш, як шодня життя змінюється і кожний день приносить все щось нового і нового. Треба й самому не оставати по заді.

Наколи отримавши лист з дому і будеш відписувати, прошу згадати і про мене, що я ще в живих, здоров і притім думаю спільно з другими загостити в Галичину в недовгий час. Тай здорові Іх від мене, наколи єще в живих хто. Скажи, де в знаходжуся і що мені не поведеться але. Скажи, що в короткому часі і їм поможемо стати свобідними людьми. Напиши мені дещо цікавого з партійного руху і політичного життя як серед Українців, так і взагалі. Як тепер робота серед-Українців в Торонто? Напиши взагалі, що нового там. Чи працюєш? "Кілько днів, в тиждень виробляєш, кілька годин денно і кілька всего отримувати грошей? Я кінчу. Наколи отримавши цей лист, відпиши мені на все, о що Тебе прошу. І що Тобі интересно знати, так зашитай в листі. Кінчу і здоровлю Тебе щирим братерським привітом в боротьбі за комунізм. Твій брат

Дн. Шевчук.

НАДІСЛАНЕ.

Емшайр, Огайо.

Дорогі Товариші! Заслаю Вам \$14.00 на оборонний фонд нашої робітничої газети "У.Р.В." Хай наші прокляті вороги знають, що вони зовсім безсильні супроти класово свідомої і організованої робітничої армії, що вони не вміють ослабити наших рядів. Хай вони даліше каються, хай проважують. Тим способом вони лише поможуть до скарплення наших рядів, а самі зійдуть в пропасть — в прощай, з якої їм вже не буде повороту.

Українські робітники в Канаді і Злуч. Державях вже зрозуміли, по чій стороні правда. Класова свідомість серед робітництва поширяється з дня на день. Коли, прим. минулого року російські робітники в цій місцевості зовсім байдуужо відносилися до робітничого руху, то сьогодні вони вже зовсім інші. Вони нині вже читають робітничі часописи і робітничу літературу. На мій заклад в справі оборонного фонду для "У.Р.В." згадані товариші відкликнулись ширю, за що їм складаю ширю товариську подяку.

З товариським привітом, Поеф Андрійчук.

Лос Енджелес, Кал.

Дорогі Товариші! Заслаю Вам \$10.00 на покриття коштів процесу "У.Р.В.", що зложили своїми товариші. Жертвовацям ширя подяка.

З товариським привітом, Н. Р. Стефанець.

Кемсек, Саск.

Хвальна Редакціє! Послаю Вам \$5.00 на перелазку "У.Р.В." а \$1.00 на пресовий фонд. Кожний світомай робітник повинен пам'ятати за нашу робітничу пресу, повинен відновити свою залезку перелазку як також час від часу повинен помочи її пресовим фондом. Робітничу пресу для робітника повинна бути дорогою, бо вона лише одинок в Канаді освідомлює його класово і показує дійсну дорогу до звязку з капіталістичного яра.

Хай жовіть "Українські Робітничі Вісті"!

З товариським привітом, Г. Теслюк.

Кимберлей, Б. К.

Дорогий Товаришу Редактор! В оім листі послав Вам \$5.00 на оборонний фонд "У.Р.В."

З товариським привітом, П. Федак.

Веланд, Онт.

Дорогі Товариші! Відліз У.С. Р.П.К. в Веланд рішив на своїй посліднім засіданні вибрати комітет, який має зайнятися збиранням фонду для нашої преси, котре потерпіла фінансово насильством процесу виченого її укр. панами в підданках в Канаді. Знаючи гаразд, як всяка чорносотенна сволох наслідатися знизити нашу робітничу пресу за те, що вона вивирає на верх всякі "патриотичні" заклади, згаданий комітет пиче свою роботу в ширю напрямку безпарольночно. На початок зложили вже товариші на оборонний фонд нашої преси \$7.25.

Всім жертвовацям ширя подяка. Хай живе наша робітнича преса в Канаді! Покажи товариші нашим ворогам, що ми вміємо постоєти за нашу робітничу пресу, що даремні Іхні зусилля знизити її.

З товариським привітом, В. Митек, прот. секр.

Беверлей, Алта.

На сплату доугу У.Р.Д. в Беверлей, Алта. зложили:

Відліз У.Р.Д. в Ватерлоу, Онт. \$10.00; товариші в Анйоке, Б. К. по \$5.00: В. Кобзей, Г. Юлаус (Лат.); по \$2.00: В. Гавдзі, М. Ювський, І. Мельничек, М. Кобзей, Б. Карпіза, М. Євонія, М. С.; по \$1.00: М. Г. О. Алгоншину, Д. Тевезук, Н. Маленко, Д. Король, І. Токреський, Ю. Каймі, В. Манделбур, А. Сітка, Г. Присяжнюк; Ф. Лийк 50 ц. Василь Івак з Ек. Б. К. \$1.00. Разом \$45.50. Всім жертвовацям і колекторам заряд фінанс. У.Р.Д. в Беверлей складаю ширю протетарську подяку. Заряд Фінанс. У.Р.Д. в Беверлей.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "УКР. РОБ. ВІСТІЙ"

А. Семотюк, Трой \$5.00
Н. Проский, Меліс Гет 3.00
В. Корбуць, Едмонтон 2.00
І. Гулаєв, Мус Джо 2.00
Г. Юркевич, Вінніпег 2.00
П. Козаловський, Форт Франсес 2.00
Г. Баргійчук, Олд Киддонан 1.00
І. Шаста, Вінніпег 1.00
Д. Дзерка, Лос Анджелос 1.00
Йосиф Назаркевич, Вінніпег 1.00
Стефан Хам, Бомбао 1.00
Дн. Диров, Торонто 1.00
М. Гулман, Шикаго 1.00
Г. Теслюк, Кемсек 1.00
В. Рибак, Вінніпег 1.00
М. Шенвін, Скритон 1.00
П. Кончалю, Вінніпег 1.00
І. Штешельський, Мус Джо50

Торонд, Онт.

Тов. І. К. Сміт зібрав на листу ч. 514 на пресовий фонд:
І. Бернста \$1.00
І. Унгур 1.00
І. К. Сміт 1.00
Я. Куцупіма50

КВАРТАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ У.Р.Д. В ВІННІПЕГУ!

Подається до відома всім членам відділу Українського Робітничого Дому в Вінніпегу, що кварталні збори відділу відбудуться в понеділок, 12. листопада о год. 2.30 по полудни в Укр. Роб. Домі.

Обовязком кожного члена відділу прибути на ці збори, позаяк є важні справи до поладження. Заряд.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО РІЧНИЦІ ОТВОРЕННЯ УКР. РОБ. ДОМУ В САСКАТУНІ, САСК.

Робітники і Робітничі! В неділю, дня 18. листопада 1923 року відбудеться в Укр. Роб. Домі в Саскатуні величавий концерт з надзвичайно бо гатою програмою.

Програма ділитись на три частини: 1) поважні пісні і декламациї; 2) жива картина п. н.: "Діти на Рад. Україні"; 3) жива картина п. н. "Молодіж" з акціненням діточих танців. Не тільки Саскатуні, але і дооколичні фермери не повинні опустити цього свята. Приходьт всі і кличте своїх знакомих. Початок точно о годині 8-ій вечером. — Вступ вільний. Заряд.

УРОЧИСТЕ ОТВОРЕННЯ УКР. РОБІТНИЧОГО ДОМУ В КЕЛГАРИ, АЛТА. 416 — І-ша Евіно, Норт Іст — Риверсайд відбудеться в днях 17, 18 і 19. ЛИСТОПАДА, Ц. Р.

Першого вечера в суботу, 17. ц. м. відограється представлення п. н.: "НАГЛИЙ СУД В ГАЛИЧИНІ", в котрім представляється героїську боротьбу славної галицької бідки з польською шляхтою та смерть не забутньої паміти т.т. Мельничука, Шеремети і Цепка.

Другого дня, себто в неділю 18. ц. м. відбудеться ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ, в котрім, окрім товаришів і товаришок місцевих, візьмуть також участь товариші і товаришки з Едмонтону: Вихрестов, Клябановський, Якимчук; з дуетним співом на концерті виступлять т-ки Шевчук і Якимчук.

В понеділок дня 19. листопада продовження свята, а вкінці відбудеться ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА.

Бесідники будуть промовляти від відділу Р.П.К. в англійській мові, від З. О. Комітету — тов. Клябановський, від філії У.Р.Д. в Дромгелер — т.т. Войтишин, Харик, Свідерський і інші.

Запрошається всіх місцевих і дооколичних робітників і робітниць взяти участь в цьому урочищеному святі.

Товариші і товаришки з дооколичних місцевостей: Крове Нест Пес, Кенмор, Летбридж, Дромгелер, Нордек і інші, не забудьте прибути до Келгара на цю урочищность.

Отож до побачення з вами в Українським Робітничім Домі в днях 17, 18. і 19. листопада. Заряд.

МУЩИНІ-І ЖІНКИ --- ВАС ДОТИЧИТЬ!

Всі людські слабости. Всі недомогання мушчин і жінок. Всі слабости немовлят і дорослих дітей є описані докладно і є подана порада, як їх дічити і їм запобічи — в славної

ЛІКАРСЬКІЙ КНИЖЦІ

яку в українській мові написав Д-р С. Дрімалик, директор Народної Лічичи у Львові.

Окремі місця книжки посвячені спеціальним секретним недугам мушчин і жінок та спільному пожиттю в супружестві.

Хто цинить своє здоров'я і здоров'я своєї родини — повинен собі замовити цю вартісну книжку.

Ціна книжки (з перекладом) 2 доларя. Замовлення і моней-ордери належить посилати до: NAUKA PUBLISHING 103 S. MAIN AVE. — — — — SCRANTON, PA.

УВАГА! ТРАНСКОНА! УВАГА!

Заходом Відд. Укр. Роб. Дому і Т-ва "Злука" ім. Розі Люксембург, устроєніє в суботу, дня 17-го листопада в Укр. Роб. Домі

ВЕЛИЧАВИЙ КОШИКОВИЙ БАЛЬ,

на котрий запрошується всіх робітників і робітниць міста Транскона. Музика буде добірна. Початок точно о годині 7.30 вечером. Вступ за тикетами.

В неділю дня 18-го листопада точно о годині 2.30 по полудни відбудеться в У.Р.Д.

ВЕЛИЧАВИЙ ДІТОЧИЙ КОНЦЕРТ,

на котрім будуть виступати молоді музиканти трансконової і вінніпегської діточої мандолинової оркестри.

Отже просять всіх робітників і робітниць взяти членську участь в цих підприємствах.

Спільний Комітет.

Товариші! Відновляйте посплату на "Українські Робітничі Вісті".

ПОШУКУЮ Васіля Мурвешького. Маю для него важну справу — хочу купити його дім в Марбора, Алта. Прошу зголоситись на слідуючу адресу: R. Crooks Marlboro, Alta. (94)

ТІЛЬКИ ЩО ВИЯШЛИ З ДРУКУ ДВІ НАУКОВІ КНИЖКИ:

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ КАРЛА МАРКСА

Книжка має 328 сторін друку і розділена на три головні частини:

- 1. Товар, гроші, капітал. — 2. Надвартість. — 3. Заробітна платня і дохід з капіталу.

Ці частини знова поділені на кільканайвть розділів.

Завданням цієї книжки є — познайомити зі змістом "Капіталу" тих, які не мають часу або засобів, щоб його студювати, а також вона улещить студії тих, котрі студюють "Капітал".

Економіка править світом і тому кожний робітник повинен знайомитись і студювати економічні науки.

Ціна книжки \$1.00.

ЯК ПОВСТАЛА РЕЛІГІЯ І ВІРА В БОГІВ

Написав Гайрїкс Куноа.

Книжка має 180 сторінок друку.

ЗМІСТ:

- 1. Новіші досади релігії. — 2. Як повстала ідеї про духів і богів. — 3. Початок почитання духів. — 4. Від почитання духів до почитання тотемів і праїлів. — 5. Сотворення світа. — 6. Небо і пекло. 7. Почитання праїлів і жертва праїлам. — 8. Від почитування праїлів до культу природи. — 9. Останки культу духів і праїлів у старо-індійській релігії. — 10. Як йдара з племенного праїлівського бога став богом природи?

Самі наголовки розділів вказують на те, яку наукову вартість має ця книжка. Не воюйте з релігією фразами, а доказуйте її дійсне значіння на підставі строго-наукових дослідів і фактів. В цьому вам якраз поможе ця книжка.

Ціна книжки 50 центів.

Замовлення шліть на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man., Canada.

ДО БОРОТЬБИ З ТЕМНОТОЮ!

Бібліотка "Новий Світ" в Монреалі випустила з друку до масового ширення дуже агітаційну книжку:

ЩО Є В БІБЛІІ?

Написав Д. Борнско

з додатком

ХРИСТІАНСТВО ПЕРЕД ХРИСТОМ

(з книжки П. Блечфорда: Бог і мій сусід)

ЗМІСТ:

- ЧАСТЬ ПЕРША. 1. Сотворення світа; 2. Зело на харч; 3. Перші люди; 4. Історія первородного гріха; 5. Каїн і Авель; 6. Велика помилка; 7. Історія про Ной і потоп; 8. Перший ливня і перший невілінь; 9. Як Авраам позичив свою жінку Фараонові; 10. Авраам і Агара; 11. Біблійні чужоложники; 12. Гуртове обривання.

ЧАСТЬ ДРУГА. Про смерть, воскресення і вознесення Христа.

1. Смерть Христа; 2. Воскресення Христа; 3. Вознесення Христа.

ЧАСТЬ ТРЕТА. Зложена з біблійних противенств, які складаються з десятих осібних розділів.

ЧАСТЬ ЧЕТВЕРТА описує про христіанство перед Христом.

Книжка ця написана дуже зрозуміло і захоплює вона кожного читача та освідомлює найтемнішу людину. Хто буде мати в своїй хаті цю важну книжку і буде її уважно читати, той певно позбудеся релігійних пересудів і забобонів, які стоять колодою на заваді людського поступу, а на їх місце хата наповниться правдою і відвагою, — ясне сонце засвітить і буде світити для кращого і щасливішого завтра, за яке нині боряться міліони свідомих людей.

Ціна 30 ц. 10 прим. за \$2.60; 50 за \$10.50.

Замовлення без грошей не важні.

Товариства і відділи повинні замовити сейчас більшу скількість, бо наклад невеликий і скоро буде вичерпаний. Пишіть ще нині на адресу:

NOWYJ SWIT BOX 1092 — — — — MONTREAL, QUE.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ РОБ. ЗАП. ТОВАРИСТВА!

ОРГАНІЗУЙТЕ ВІДДІЛИ Р.З.Т. НА ПРОВІНЦІ!

За ініціативою Стотаришення Укр. Роб. Дім розпочато в Канаді організацію Робітничого Запозомогового Товариства (в скороченні — Р.З.Т.).

Цілю Р.З.Т. є створити касу взаїмопомочи, з якої мається помагати членам Р.З.Т. в разі якогось тяжкого з ними випадку або слабости. На случай смерти свого члена, Р.З.Т. має давати поміч його сімі або родичам у формі виплачування певної суми посмертного, залежно від того, як задовго такий робітник був членом Р.З.Т.

Кожний робітник, працівюч у фабриці, копальні, в лісі чи при якійбудь иній роботі, є наражений на рїжні тяжкі випадки і на слабости в наслідок ненормального життя. Хто йому тоді поможе?

Треба за здоров'я старатись, щоби забезпечити себе і свою сімію на всякий випадок, сотки яких трапляються рїчно. Для цього треба тепер стати членом Р.З.Т.

Сім членів на провінції можуть організувати відділ Р.З.Т.

За інформаціями, аплікаціями і статутами звертайтесь до годовного заряду Р.З.Т. в Вінніпегу. Статуті і аплікації до поодиноких робітників на провінцію не висилається, а лише до відділів. Тому старайтесь засновувати відділи в своїй місцевості.

Зголошуватись за інформаціями до:

WORKERS BENEVOLENT SOCIETY, UKRAINIAN LABOR TEMPLE, Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.

ПІДПРИЄМСТВА В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ В КОРИСТЬ УКР. РОБІТНИЧОЇ ПРЕСИ.

В місяці листопаді будуть устроєні в Українським Робітничім Домі в Вінніпегу слідуючі підприємства в користь української робітничої преси в Канаді:

В суботу 10. листопада відограється представлення "ДВАНАЙЦЯТЬ", яке зображає боротьбу повстанчої ватаги в Галичині проти польських панів в осени 1922 р.

В неділю 11. листопада відбудеться КОНЦЕРТ-МІТІНГ в пам'ять погибших героїв тт. Мельничука, Шеремети і Цепка.

В суботу 17. листопада відограється шпуга "ТЕРНОВИЙ ВІНОК" або "Жертви Царизму".

В неділю 18. листопада о год. 8-ій вечером відбудеться КОНЦЕРТ-МІТІНГ. Вступ за добровільними датками.

В суботу 24. листопада відограється гарне представлення "ЖИДІВКА ВИХРЕСТНА".

В неділю 25. листопада о годині 8-ій вечером відбудеться КОНЦЕРТ-МІТІНГ. Вступ оа добровільними датками.

На закінчення кампанії відбудеться в середу 28. листопада о год. 8-ій вечером велика РОЗІГРАВКА ВАРТІСНИХ РІЧЕЙ, тикети на котру вже можна набути в Українським Робітничім Домі. Ціна тикета 25 ц.